

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22.04.1994, sp. zn. 11 Tz 3/94, ECLI:CZ:VSPH:1994:11.TZ.3.1994.1

Číslo: 47/1994

Právní věta: Při posuzování příslušnosti soudu pro společné řízení podle 21 odst. 2 tr. ř. jsou rozhodné tresty uvedené ve zvláštní části trestního zákona. K ustanovení 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. umožňujícímu uložit peněžitý trest bez současného uložení trestu odnětí svobody i u trestných činů, u nichž tento trest ve zvláštní části trestního zákona není uveden, nelze přihlížet. Mezi soudy sídlícími v jednom městě zpravidla nepřichází v úvahu postoupení věci podle 295 tr. ř.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 22.04.1994

Spisová značka: 11 Tz 3/94

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Příslušnost soudu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 53 odst. 2 písm. b) 141/1961 Sb. § 21 odst. 2 § 295

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47

Při posuzování příslušnosti soudu pro společné řízení podle § 21 odst. 2 tr. ř. jsou rozhodné tresty uvedené ve zvláštní části trestního zákona. K ustanovení § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. umožňujícímu uložit peněžitý trest bez současného uložení trestu odnětí svobody i u trestných činů, u nichž tento trest ve zvláštní části trestního zákona není uveden, nelze přihlížet.

Mezi soudy sídlícími v jednom městě zpravidla nepřichází v úvahu postoupení věci podle § 295 tr. ř.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 1994 sp. zn. [11 Tz 3/94](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČR Vrchní soud v Praze zrušil usnesení Městského soudu v Praze z 11. 1. 1994 sp. zn. 1 Nt 3/94 a sám rozhodl tak, že příslušný k projednání věci je Obvodní soud pro Prahu 1.

Z odůvodnění:

U obvodního soudu pro Prahu 4 byla podána obžaloba na obviněné mladistvé M. H., S. P. a V. T. pro

dva trestné činy výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a pro trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák. Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze 4. 11. 1993 sp. zn. 1 T 90/93 při předběžném projednání obžaloby postoupil věc podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. Obvodnímu soudu pro Prahu 1. Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením z 10. 12. 1993 sp. zn. 6 T 149/93 analogicky podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. vyslovil svou nepřislušnost. Ve sporu o příslušnost, který takto vznikl, rozhodl Městský soud v Praze usnesením z 11. 1. 1994 sp. zn. 1 Nt 3/94 tak, že podle § 24 tr. ř. je k projednání a rozhodnutí věci příslušný Obvodní soud pro Prahu 4.

Proti usnesení Městského soudu v Praze podal 2. 3. 1994 ministr spravedlnosti ve prospěch obviněných mladistvých stížnost pro porušení zákona. V mimořádném opravném prostředku namítl, že Městský soud v Praze ve sporu o příslušnost rozhodl chybně, neboť z ustanovení § 21 odst. 2 tr. ř. vyplývá příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1. Ministr spravedlnosti vytkl, že Městský soud v Praze při rozhodování sporu o příslušnost vycházel nesprávně z toho, že obvinění mladiství mají bydliště v obvodu Prahy 4, a odkázal na to, že pokud Městský soud v Praze vycházel z ustanovení § 295 tr. ř., je aplikace tohoto ustanovení v poměru mezi obvodními soudy v Praze neopodstatněná. V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Vrchní soud vyslovil vytýkané porušení zákona, ke kterému došlo v neprospěch obviněných mladistvých, aby zrušil napadené usnesení a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. nebo podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Vrchní soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Z ustanovení § 16 tr. ř. vyplývá, že k řízení o podané obžalobě je věcně příslušný okresní (obvodní) soud. Pokud jde o místní příslušnost, vyplývá z ustanovení § 18 odst. 1 tr. ř., že řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Jde-li o více trestných činů, vyplývá z ustanovení § 21 odst. 2 tr. ř., že společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení o nejtěžším trestném činu.

V posuzovaném případě byl podle obžaloby spáchán jeden skutek, v němž je spatřován trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., v obvodu Prahy 4 a druhý skutek, v němž jsou spatřovány trestné činy výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák., v obvodu Prahy 1.

V obvodu Prahy 1 byl tedy spáchán podle obžaloby nejtěžší trestný čin, tj. trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák., a z toho vyplývá podle § 21 odst. 2 tr. ř. příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1.

Za trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. lze uložit trest odnětí svobody až na dva roky nebo peněžitý trest. Za trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák. lze uložit trest odnětí svobody až na dva roky. Při stejné sazbě trestu odnětí svobody je pro posouzení otázky, který z trestných činů je těžším trestným činem, rozhodné, že ustanovení § 202 odst. 1 tr. zák. připouští vedle odnětí svobody i další druh trestu, čímž omezuje potřebu použití trestu odnětí svobody a poskytuje větší možnost uložení jiného druhu trestu než odnětí svobody. Z toho vyplývá, že trest stanovený v § 196 odst. 2 tr. zák. je přísnější. Proto je trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák. těžším trestným činem než trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Obvodní soud pro Prahu 1 v usnesení, jímž vyslovil svou nepřislušnost, vyjádřil právní názor, že trestný čin podle § 196 odst. 2 tr. zák. není přísněji trestným činem, protože i za tento trestný čin je možno uložit peněžitý trest podle § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. Tento názor je mylný, třebaže uložení peněžitého trestu při splnění podmínek uvedených v § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. za uvedený trestný čin přichází v úvahu.

Pokud trestní řád v ustanoveních, která upravují příslušnost soudů, stanoví jako kritérium to, který trestný čin je nejtěžším trestným činem, má tím na mysli trestní sazby, resp. tresty za trestné činy, jak jsou uvedeny v jednotlivých ustanoveních zvláštní části trestního zákona. Nelze proto brát v úvahu to, že z některých ustanovení obecné části trestního zákona vyplývají možnosti, které mají vliv na trestní sazbu uvedenou v příslušných ustanoveních zvláštní části trestního zákona. Otázka, který trestný čin je nejtěžší, se v této spojitosti posuzuje podle trestní sazby, resp. trestů, jak jsou uvedeny v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona a které vyjadřují tzv. typový stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Ustanovení § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. sice umožňuje uložit za trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák. peněžitý trest bez uložení trestu odnětí svobody, avšak pouze za podmínky, že to je odůvodněno povahou spáchaného trestného činu a možnostmi nápravy pachatele. To znamená, že aplikace ustanovení § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák. je závislá na okolnostech, které se vztahují nikoli k tzv. typové nebezpečnosti činu pro společnost (jak je tomu u trestní sazby uvedené ve zvláštní části trestního zákona), nýbrž k tzv. konkrétní nebezpečnosti činu spáchaného konkrétním pachatelem. To, že ustanovení § 53 odst. 2 písm. b) tr. zák., které spadá do obecné části trestního zákona, umožňuje v závislosti na konkrétních okolnostech konkrétního případu uložit peněžitý trest za trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zák., na nějž trestní sazba uvedená ve zvláštní části trestního zákona neobsahuje peněžitý trest, se proto nijak nedotýká závěru, že uvedený trestný čin je těžším trestným činem než trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., vzhledem k porovnání trestních sazeb uvedených v příslušných ustanoveních zvláštní části trestního zákona.

Ze všech těchto důvodů měl Městský soud v Praze ve sporu o příslušnost rozhodnout tak, že k projednání a rozhodnutí věci je příslušný Obvodní soud pro Prahu 1.

Městský soud v Praze v odůvodnění napadeného usnesení sice konstatoval, že v obvodu Prahy 1 byl spáchán ten z žalovaných trestných činů, který je přísněji trestný, avšak přesto rozhodl, že k projednání a rozhodnutí věci je příslušný Obvodní soud pro Prahu 4. V tomto ohledu odůvodnil své rozhodnutí tím, že všichni obvinění mladiství mají bydliště v obvodu Prahy 4. I když to Městský soud v Praze v napadeném usnesení výslovně neuvedl, měl patrně na mysli hlediska uvedená v § 295 tr. ř., podle něhož, vyžaduje-li to prospěch mladistvého, může příslušný soud postoupit věc soudu, v jehož obvodě mladistvý bydlí, nebo soudu, u něhož z jiných důvodů je konání trestního řízení, se zřetelem na zájmy mladistvého, nejúčelnější. K tomu však je třeba dodat, že ani z napadeného usnesení nevyplývá, z jakých konkrétních důvodů je v posuzované věci ku prospěchu obviněných mladistvých konání trestního řízení u soudu, v jehož obvodu mají svá bydliště. Prospěch obviněných mladistvých tu zejména není možno dovozovat z vhodnějších podmínek pro součinnost s orgánem pověřeným péčí o mládež, neboť v rámci hlavního města Prahy mají všechny obvodní soudy v podstatě stejné možnosti i podmínky k součinnosti s orgány pověřenými péčí o mládež, které působí v Praze. Je proto zpravidla vyloučeno, aby mezi obvodními soudy v Praze docházelo k postupování trestních věcí mladistvých podle § 295 tr. ř. z důvodu, že mladistvý má bydliště v obvodu určitého soudu.

Tím, že Městský soud v Praze ve sporu o příslušnost rozhodl, že příslušným je Obvodní soud pro Prahu 4, porušil zákon v ustanoveních § 21 odst. 2 a § 295 tr. ř. v neprospěch obviněných mladistvých. O porušení zákona v neprospěch obviněných mladistvých jde proto, že rozhodnutí Městského soudu v Praze zakládalo stav, který je v rozporu s článkem 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.), podle něhož nikdo nesmí být odňat zákonnému soudci a podle něhož příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.

Vrchní soud proto vyslovil zjištěné porušení zákona a zrušil napadené usnesení. Za podmínek uvedených v § 271 odst. 1 tr. ř. Vrchní soud po zrušení napadeného usnesení sám ve sporu o příslušnost mezi Obvodním soudem pro Prahu 1 a Obvodním soudem pro Prahu 4 rozhodl tak, že příslušným je Obvodní soud pro Prahu 1, a to z důvodů, které jsou zřejmé z předcházejících částí

tohoto rozsudku.